

www.e-rara.ch

Grammaticae Graecae praecepta

Lucius, Ludwig

Basileae, [1627]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-28565>

II. De prosodia

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

nuis, mutatur in aspiratam: ut, ἀφ' ἑ, pro
 ἀπο' ἑ, κατ' ἡμῶν, pro κατὰ ἡμῶν: νύχθ' ὄλλω,
 pro νύκτα ὄλλω.

Idem fit etiam in compositione voca-
 bulorum: ut, ἐφήμερον, ex ἐπὶ & ἡμέρα: κα-
 τὰ ὄρω, ex κατὰ & ὄρω.

2. Si duæ dictiones per crasin fue-
 rint commistæ; crasis apostropho signa-
 tur: ut, τὰρατὰ, ex τὰ & ἀρατὰ: τοῦνομα, ex τὸ
 & ὄνομα: τοῖμάλιον, ex τὸ & ἱμάλιον.

3. Aliquando etiam rejicitur Vocalis
 brevis per apostrophum, à principio se-
 quentis dictionis; si præcedens desinat in
 Vocalem naturâ longam; ut, ὦ' πῆλλον, pro
 ὦ' ἀπολλον: ἀρετῆ' εἰ, pro ἀρετῆ' εἰσι.

II.

DE PROSODIA.

Et primùm

De Quantitate Syllabarum.

Syllaba, vel est brevis, vel longa, vel an-
 ceptus.

*Quot modis cognoscitur syllaba
 brevis?*

*Brevis syllaba generaliter cognoscitur
 tribus modis.*

1. Vocali brevī: ut, θεός, γένος. Quan-

doque tamen breves ejusmodi syllabæ, fiunt ancipites: de qua re postea.

2. Apostropho; qui vocales breves duntaxat refecat.

3. Accentu; Sic α, ι, υ, finalia accentu inscripto destituta, brevia intelliguntur.

Quæ hîc excipiuntur?

1. α productum, in Nominibus desinentibus in δα, ια, εα, ία, substantivis & adjectivis fœmininis, αια polysyllabis, εια derivatis verbalibus, fœmininis deniq; dualis numeri: ut, λήδα, κίσα, αἴσα, πήρα, Φιλοσοφία, ἡ ἀγία, σεληναία, πρεσβεία, τὰ μύσα. Præter duo ista; ἡ δία, ἡ πέωρα.

2. ι finale productum, in quod contractio facta est: ut, ὄφιι, ὄφι.

3. υ finale productum, in tertiis personis Verborum in μι: ut, ἔδυ, ἔφυ.

Quot modis cognoscitur syllaba longa?

Longa syllaba cognoscitur quatuor modis.

1. Vocali longâ: ut, ἦρας, Φωνή.
2. Diphthongo: ut, αἰνείας, πλῆστ.
3. Positione: ut, ἔργον, λέξις, κρείζω.
4. Contractione: ut, ὄφεις, ὄφισ.

Quomo-

Quomodo cognoscitur syllaba anceps?

Anceps (sive communis) syllaba, usu potissimum & auctoritate Poëtarum cognoscenda venit.

Sequentes tamen Regulæ observari quoque possunt.

I. Vocalis quæcunque vel Diphthongus, ante aliam Vocale[m] aut Diphthongum, aut ante Consonantem liquidam, fit communis.

II. Vocalis brevis, fit anceps ante σ & χ ; itemq; ante vel post consonantem τ .

III. Muta cum liquida, itemque μ , ν , κ , & ω , antecedentem vocalem brevem faciunt ancipitem.

IV. Vocales breves finales, sequentibus duabus consonantibus, aut unâ duplici; itemque in cæsura, quacunque literâ sequente fiunt communes.

DE ACCENTIBUS.

Quot sunt accentus?

Tres: Acutus (') Gravis (`) & Circumflexus (^) vel (~).

Regula I. Omnis dictio accentum aliquem inscriptum habet; præter monosyllaba ista: \acute{o} ; $\acute{\eta}$; $\acute{\epsilon}$; $\acute{\epsilon}\iota$; $\acute{\epsilon}\varsigma$; $\acute{\epsilon}\varsigma$; $\acute{\epsilon}\kappa$; $\acute{\epsilon}\zeta$; $\acute{\epsilon}\nu$; $\acute{\epsilon}$; $\acute{\epsilon}\kappa$; $\acute{\epsilon}\chi$; $\acute{\omega}\varsigma$.

oŭ tamen

ού̄ tamen, in fine sententiæ, aut pro responsione posita, etiam acuto notatur. Et ὡς, pro ἔως usurpatum.

II. Omnis dictio, per se uno tantum accentu notatur: per accidens autem, in oratione posita, & sequente dictione encliticâ, dictio nonnunquam duos accentus scriptos admittit: ut, αἰθρῶν π̄; cum enclitica, αἰθρῶν π̄ς ἴς.

DE ACCENTU ACCUTO.

Quibus locis adhibetur Accentus Accutus?

Accutus accentus tribus locis inscribitur. Vel *ultimo*; & dictio dicitur ἄξυτον̄: ut, θεός. Vel *penultimo*; & dictio dicitur παραξυτον̄: ut, λόγ̄. Vel *antepenultimo*; & dictio dicitur πᾱ παραξυτον̄: ut, αἰθρῶν̄.

Da mihi Regulas aliquos de accentu accuto?

Regula. 1. Dictio monosyllaba brevis, aut positione longa, acuitur: ut, ὄς, ἄλς. Quæ verò dictiones disyllabæ, aut polysyllabæ, acuantur in ultimâ; usu potius, quam præceptis, cognosci poterit.

2. In dysyllabis, brevis ante finalem longam seu brevem, aut longa ante finalem

lem longam, si tonum habeat, acuitur: ut, ἔ-
ρως, λόγῳ, ἦρως.

3. In polysyllabis, ultimâ existente longâ acuitur penultima: ut, εἰρλεώνη ἀνδρώπῳ.

Excipe Attica quæ ab hac regula libera sunt: ut, μενέλεως, πόλεως.

4. Ultimâ existente brevi in polysyllabis, acuitur antepenultima: ut, ἀνθρώπῳ, μαρτύριον.

Quid excipitur ab hac regula?

Excipe: 1. Nomina verbalia in ῶ, derivata à Præterito medio, & cum aliis Nominibus composita: quæ si activè capiantur, accentum habent in penultima: ut, θεομάχῳ, ἀνδροφόνῳ.

2. Verbalia in εῖ & εον: ut, λεκτέῃ, εον: ποιητέῃ, εον. Sic & substantiva in εον: ut, ὄσειον.

3. Adjectiva in οῖ: ut, ἀθρόῃ, ἀπλόῃ. Sic etiam ἐναντίῃ.

4. Participia præteriti passivi: ut, τετυμμένῃ, γεγραμμένῃ.

5. Adverbia desinētia in δε, σε, τι, & οθου: ut, ἐρανόδε, ἐρανόσε, ἐρανότι, ἐρανόθεν. Præter ἄλλοσε, & πάντοσε.

OBSERVATIONES.

1. Diphthongi finales αι & οι nullâ sequente consonante, in accentuum ratione ha-

habentur pro brevibus: ut, *τόπιονα, αἰθρωποι.*

2. Particulæ α, ω, & σις, in compositione, accentum simplicis ex ultima syllaba retrahunt: ut, *ἐκῶν, αἰκῶν, Ἐκπῆς, Ἰτακτ* Ⓞ: *κινη-
τῆς, σιςκίνη* Ⓞ. Idem faciunt Præpositiones disyllabæ, suis casibus postpositæ; aut pro Verbis, compositis cum illis, usurpatæ: ut, *Ἰσ πῶρα: ἐπι*, pro *ἐπεσι*. Præter *ἀλλ*, ad differentiam Accusativi *Δία*.

3. Ultimâ vocali, in Nominibus, per apostrophum abjectâ: si illa supra se accentum habuerit, transfertur acutus in penultimâ: ut, *σείν' ἐπι*, pro *σεινὰ ἐπι*. In aliis autem dictionibus, accentus unâ cum vocali deciditur: ut, *κατ' εὐς*, pro *κατὰ εὐς*.

4. Verbum ἐστὶ ἀ principio sententiæ, aut immediatè postpositum dictionibus his, *τῆτ', ἀλλὰ, εἰ, καὶ, ἔτι, ὡς*, accentum remittit in priorem syllabam.

DE ACCENTU GRAVI.

Ubi adhibetur Accentus Gravis?

Omnes syllabæ, quæ in scriptum non habent acutum aut circumflexum, gravem habere accentum intelliguntur. Inde *Accentus syllabicus* quoque dicitur; nusquam tamen scribitur, nisi in ultima syllaba: ac tum *δίειο βαρύτο*, Ⓞ vocatur.

Regula.

Regula. Ultima syllaba acuta, fit gravis, obsequentem dictionem in eodem sermonis contextu: ut, Θεὸς ἡμῶν.

Excipe: 1. Interrogativum τίς, quod semper acuitur: ut, τίς ἐπιησεν?

2. Quando sequitur enclitica dictio: ut, Θεός μὲν.

DE ACCENTU CIRCUMFLEXO.

Ubi adhibetur Accentus Circumflexus?

Circumflexus accentus duo loca occupat. Vel *ultimum*, & dictio dicitur περισπωμένη: ut, ἐμὲν. Vel *penultimum*; & dictio dicitur παρῶντισπωμένη: ut δῶμα.

Regula. 1. Dictio monosyllaba naturâ longa; itemque diphthongi & & finales, nullâ sequente consonantē, si tonum habeant, circumflectuntur: ut, ὄντως, τὸ φῶς: φῶς, βασιλεὺς, ἐμὲν, & δῶμας.

Excipe: ὁ φῶς, τῶς, ὁ δῶς. γῆ, ἰς, & ἰδῶς, acuti-
tona.

2. Penultima naturâ longa, ante finalem naturâ brevem, si tonum habeat, circumflectitur: ut, δῆμιον, σῶμα.

Quae speciatiora sunt de Accentibus observanda partim usu cognoscentur, partim suis quoque locis monstrabuntur.

DE ENCLITICIS.

Quid est dictio Enclitica?

Enclitica dictio est, quæ proprium accentum transfert in præcedentis dictionis finalem syllabam, si illius capax sit, cum accendo; ut, ἤχρατά σθ, εἰπέ μοι.

Unde sunt Enclitica dictiones?

1. Ex Pronominibus; indefinitum τις, per omnia genera & casus: cum æquivalentibus τῆ & τού, pro τινός; itemque τῶ, pro τινί. Et reliquorum Pronominum obliqui isti: μέ, μεδ, μοί, τοί, μέ: σῆ, σεδ, σέο, σπí, σέ, μίν: έο, εἶ, οἶ, εἶ, εἶσιν: σφί, σφίν, σφέ, σφώε: σφῶν, σφίσι, σφέας.

2. Ex Verbis; εἰμι, & φημι, in toto Præsentis indicativo: exceptâ secundâ singulari φῆς.

3. Ex Adverbiis; indefinita, πῆ, πῆ, πῶ, πῶς, ποῖ, ποῖσιν, ποῖ, ποτέ.

4. Ex Conjunctionibus; particulae expletivæ, τέ, τοί, γέ, κέ, κεν, νή, νύ, νῦν, ἴδεν, μίν, πέρ, ῥά, τήρ, ψέ. Etiam adversativa δέ, quando post μέν, cum articulis positum, patitur apostrophum: ut, ὁ μέν, ὁ δέ.

Enclitica dictiones rejiciunt-ne semper Accentum?

Encliticæ non semper rejiciunt accentum

tum

tum suum in præcedentem syllabam: sed quandoq; etiam prorsus *amittunt*; quandoque verò *retinent*.

Quando rejiciunt accentum?

Rejiciunt, si præcedens dictio illius capax sit; putà, si fuerit illa,

1. ἄτονⓄ, ut: εἴ σοι.

2. παροξύτονⓄ: ut, ἀνδρωπός τις.

3. παροξύτονⓄ trochaica: ut, ἀνδρά σε. Ex-
cipe hîc encliticas dissyllabas.

4. περισπωμένη: ut, σῶμά τε.

Quæ encliticæ amittunt accentum?

1. Omnes encliticæ; si præcedens dictio fuerit περισπωμένη, vel ὀξύτονⓄ. (hoc enim casu, gravis duntaxat inscriptus redit in acutum:) ut, πάνταχῶ γε, σοφός τις.

2. Mono-syllabæ tantùm; si præcedat dictio παροξύτονⓄ non-trochaica: ut, ἀτρείδης τε, λέγειν τι, πάρⓄ γε.

Quæ retinent accentum suum?

1. Pronomina; quando δεικτικῶς aut ἐμφατικῶς usurpantur. Ac tùm ferè etiam, in constructione orationis, præponi solent; ut, μὲν κεν σὺ λέγεις, σὶ λέγω.

2. Dissyllabæ encliticæ tantùm; si præcedat dictio quæcunque παροξύτονⓄ: ut,

αἰθρώπων λινῶν, αἰθρα Φημί, ἐν νόμοις ἐστὶ, λόγαι εἰσὶ,
κέρυξ ἐστὶ.

Observatio. Quoties plures encliticæ di-
ctiones, immediatè in oratione se conse-
quuntur: semper ex unâ post alteram trās-
fertur acutus in antecedentem. Atque hæ
tunc *Syntenclitica* vocantur: ut, αἰθρώπως τίς
ποτέ μοί Φησι.

DE CONTRACTIO- nibus.

Quid est Contractio?

Contractio, est coalitio duarum syllaba-
rum in unam, ob concursum Vocalium, vi-
tandi hiatûs causâ.

Quotuplex est Contractio?

Duplex: Synæresis, & Crasis.

Quid est Synæresis?

Synæresis, est duarum vocalium servata-
rum in diphthongum contractio: ut, τέχει,
τέχει: πᾶις, πᾶις.

Fitque, præcedente α, ε, vel ο; & sequen-
te ι, vel υ.

Quid est Crasis?

Crasis, est contractio duarum syllabarum
in unam, diversâ literaturâ: ut, τέχεια, τέχει.

Quot

Quot modis fit crasis?

Crasis fit, vel præcedente *vocali longa*, η & ω, & sequente ι, quod in contractione sub-
scribitur: ut, *Νηρηίδες, νηρηίδες: ἠρωίνη, ἠρώνη.*

Vel præcedente *Vocali brevi*, ε & ο: idq;
variè:

1. Quòd-si post ε sequatur *vocalis longa*, vel *diphthongus*: *crasis* fit, absorpto ε, & remanente *vocali longa* vel *diphthongo*:
ut, *ποιέω, ποιῶ: ποιέεις, ποιείς: ποιέητον, ποιῆτον: ποιέε-
μεν, ποιέμεν.*

Si post ε sequatur aliud ε: *crasis* fit in εὐ
diphthongum: ut, *ποιέετε, ποιείτε.* Præterquàm
in *duali numero Nominum*: ubi *crasis* fit
in η: ut, *τείχεε, τείχη.*

Si post ε sequatur ο: *crasis* fit in ο: ut,
τείχεο, τείχες.

Si denique post ε sequatur α: *crasis* fit
in η: ut, *τείχεα, τείχη.* Præterquàm in *Accu-
lativis pluralibus*, in *ας* terminantibus: in
quibus *crasis* fit in εἰ: ut, *βασιλεας, βασιλεῖς.*

2. Quòd-si post ο sequatur α, η, aut ω:
crasis fit in ω: ut, *αἰδέα, αἰδέω: χρυσάω, χρυσῶ:
χρησάητον, χρυσῶτον.*

Si post ο sequatur ε, ο, aut *diphthongus* εἰ:
crasis fit in ε: ut, *χρῦσε, χρῦσε: ἐχρῦσον, ἐχρῦ-
σαν: χρῦσε, χρῦσε.*

Si deniq; post *o* sequatur diphthongus *ei, oi*, aut *η*. crasis fit in *oi*: ut, *χευοίεις, χευοίς: χευοίσις, χευοίσις: χηοίσις, χηοίσις*. Excepto Infinitivo præsentis tertiæ conjugationis Verborum contractorum: ut, *χευοίειν, χευοίειν*.

Vel denique fit crasis, præcedente *Vocali ancipiti, a, u*, vel *v*.

1. Quòd-si post *a* sequatur aliud *a, ε*, vel *η*: crasis fit in *a*: ut, *κρέαα, κρέα: Βόαε, Βόα: Βοάητων, Βοάτων*. Sequentem verò diphthongo *ei* vel *η*: crasis fit in *a*: ut, *βοάεις, βοάεις, βοάης, βοάης*.

Attici verò, *ae* in *η*, & *aei* in *η* cōtrahunt: ut, *ἔλαε, ἔλη: ζάειν, ζήν*.

Sin post *a* sequatur *o* vel *ω*, aut diphthongus *z*: crasis fit in *ω*: ut, *βοάομεν, βοάομεν: βοάωμεν, βοάωμεν: βοάοσι, βοάωσι*. Sequentem verò *oi*: crasis fit in *ω*: ut, *βοάοιμι, βοάωμι*.

2. Quòd-si post *i* vel *v*, sequatur *a* vel *ε*: crasis fit, eliso *a* vel *ε*: ut, *βόρευας, βόρευς: ὄφεις, ὄφεις*.

Quæ præterea de contractionibus sunt observanda?

1. In nullâ contractionibus *i* deperditur: sed vel retinetur, vel saltèm subscribitur.

2. Syllaba contracta ex duabus gravibus, ipsa quoque gravis manet; neque accentu insignitur: ut, *πίεις, πίεις*.

3. Con-

3. Contracta ex gravi & acutâ, ipsa quoque acuitur: ut, ἐσώως, ἐσῶς. Ex acutâ vero & gravi, circumflectitur: ut, νόϑ, νοῦς.

Excipe dualia in ω terminata, quæ etiam contracta acuuntur: ut, νόω, νῶ, à νόϑ: νῶι, νῶ, ab ἐγῶ. Accusativum item quartæ declinationis Contractorum, à Nominativo in ω: ut, Λητόα, λητώ.

DE ETYMOLOGIA.

*Quot sunt partes orationis apud
Græcos?*

Novem.

Quæ?

Articulus, Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Adverbium, Conjunctio, Præpositio & Interjectio. Ex quibus quinque priores sunt Flexiles, posteriores quatuor Inflexiles.

Quæ sunt accidentia vocum flexilium?

Eadem quæ apud Latinos, nisi quod in Casu & Numero quædam diversitas est.

Casus πέντε.

Quot sunt casus apud Græcos?

Quinque: Nominativus, Genitivus, Da-